

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Anatolie Țurcan

Judecători – Svetlana Filincova, Tamara Chișca-Doneva, Maria Ghervas, Nina Vascan,

a judecat fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul Reșetilov Dorin în interesele succesorului părții vătămate Mititelu Maria, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Schinu Tudor xxxx, născut la xx xx xxxx,
originar și domiciliat în s. xxxx r-nul xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.05.2013 – 10.09.2015;

Instanța de apel: 11.11.2015 – 02.02.2016;

Instanța de recurs: 19.04.2016 – 14.06.2016;

Instanța de apel: 12.07.2016 – 19.12.2016;

Instanța de recurs: 01.03.2017 – 30.05.2017;

Instanța de apel: 12.07.2017 – 10.10.2017;

Instanța de recurs: 14.02.2018 – 19.04.2018.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cantemir din 10 septembrie 2015, Schinu Tudor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza: art.287 alin.(3) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis; art.151 alin.(4) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art.84 Cod penal, i-a fost stabilită lui Schinu Tudor pedeapsă definitivă, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial, 10 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să se pronunțe instanță în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței prima instanță a constatat, că Schinu Tudor la data de 07 martie 2013 în jurul orei 11.30, deplasându-se cu automobilul de model „xxxxxx”, cu n/î xxxx, în s. xxxx r-l xxxx, a oprit brusc automobilul și în mod intenționat, fără motiv, încălcând grosolan ordinea publică, s-a apropiat de Bandrabulea Dumitru, care se afla în acel moment în stradă, i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu o bătă de lemn peste tot corpul, cauzându-i astfel leziuni corporale grave periculoase pentru viață, în urma cărora la 10 martie 2013, Bandrabulea Dumitru, a decedat.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului a fost calificată în drept de către instanța de judecată în baza art.287 alin.(3) Cod penal, huliganism agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, săvârșite cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea sănătății, precum și în baza art.151 alin.(4) Cod penal, vătămarea intenționată gravă a sănătății, care este periculoasă pentru viață și care au provocat decesul victimei.

3. Nefiind de acord cu sentința, succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului au atacat-o cu apeluri.

3.1. Succesorul părții vătămate, Mititelu Maria, a solicitat casarea parțială a acesteia, în latura civilă și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie admisă acțiunea civilă înaintată, dispunând încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Mititelu Maria a prejudiciului material în sumă de 18 056, 74 lei, prejudiciul moral cauzat în mărime de 200 000 lei, precum și încasarea în beneficiul copiilor minori Bandrabulea C., născută la 07.08.1998 și Bandrabulea N., născut la 18.12.2003 a sumei de 1.000 lei, lunar, pentru fiecare, până la atingerea vârstei de 18 ani a acestora, la fel și încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Mititelu Maria a cheltuielilor de judecată.

În motivarea apelului, a invocat că prima instanță neîntemeiat a lăsat acțiunea civilă spre soluționare în ordinea procedurii civile, fără a ține cont de faptul, că pe perioada internării în spital 07.03.2013-10.03.2013, pentru tratamentul și îngrijirea părții vătămate, Bandrabulea Dumitru, cât și pentru înmormântarea acestuia au fost efectuate cheltuieli în sumă de 13 556,74 lei, ce este confirmat prin bonurile anexate la cerere și cheltuielile legate de serviciile rituale și bisericesti în sumă de 4 500 lei.

Apelantul, a indicat că decesul lui Bandrabulea Dumitru a provocat pentru familie, cât și pentru rude suferințe psihice, iar copii minori ai decedatului au primit un stres foarte mare când l-au văzut pe tatăl lor cum zăcea însângerat. Un stres suplimentar a fost și decesul tatălui lor. Acești copii rămânând fără ocrotire părintească, educație și întreținere din partea tatălui, fiindu-le spulberate visele preconizate pe viitor de această familie.

La adoptarea sentinței, prima instanță urma să se ghideze de prevederile art.219 alin.(4), (8) Cod de procedură penală, art.1398 alin.(1), 1419 alin.(3), 1420 alin.(1), 1422 alin.(1) și (2), 1423 Cod civil, precum și de pct. 22 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de

Justiție nr. 6 din 04.07.2005 Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau altă vătămare a sănătății ori prin deces.

3.2. Avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului, a solicitat casarea sentinței, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate de la art.151 alin.(4) Cod penal, la art.157 Cod penal, iar pe capătul de învinuire în baza art.287 alin.(3) Cod penal să fie achitat din motivul lipsei în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii.

În motivarea apelului, avocatul a invocat că prima instanță a dat o apreciere greșită circumstanțelor cauzei și incorect a încadrat acțiunile inculpatului în baza art.151 alin.(4) și art.287 alin.(3) Cod penal, deoarece inculpatul Schinu Tudor nu a încălcat în niciun fel ordinea publică sau liniștea publică, întrucât nu el a fost cel care a provocat conflictul cu partea vătămată, dimpotrivă, inculpatul a coborât din mașină cu intenția de a clarifica lucrurile și de a-l calma pe Bandrabulea Dumitru. Inculpatul nu a dat dovadă de neobrăzare, necuviință sau grosolanie, cearta dintre părți nu a deranjat în niciun fel liniștea locuitorilor satului, aceștia nici n-au auzit ce s-a întâmplat, după cum reiese din declarațiile martorilor.

De asemenea, a indicat că violențele venite din partea inculpatului au fost doar un răspuns la violențele verbale și amenințările din partea părții vătămate. Schinu Tudor a scos bâta din microbuz doar cu intenția de a se apăra și de a-i atrage atenția părții vătămate să se îndepărteze, întrucât Bandrabulea Dumitru, dădea dovadă de nervozitate, nechibzuință și violență în acțiuni, aflându-se în stare de ebrietate.

Acțiunile inculpatului au fost săvârșite din imprudență și nicidecum cu intenție, iar prima instanță a încadrat greșit acțiunile inculpatului conform prevederilor art.151 alin.(4) Cod penal (vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care au provocat decesul victimei), acțiunile lui fiind cuprinse în prevederile art.157 Cod penal, întrucât latura subiectivă a infracțiunii săvârșite de inculpat se realizează sub formă de culpă sau imprudență, deoarece lipsește intenția, or Schinu Tudor nu a realizat caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, unica lui dorință fiind de a se apăra de Bandrabulea Dumitru. Respectiv, inculpatul nu a prevăzut urmările prejudiciabile ale faptelor sale, și nu a dorit în mod conștient survenirea acestor urmări.

În cadrul expertizei medico-legale, experții Centrului de Medicină Legală, Gr. Mutoi, V. Savciuc și S. Tighineanu au concluzionat, că moartea lui Bandrabulea Dumitru a fost cauzată de perforarea ulcerului cronic duodenal, complicat cu peritonită difuză purulentă, fapt confirmat prin investigațiile clinice și de laborator, obținute la examinarea microscopică a cadavrului și adevărate prin investigația histopatologică. Experții au ajuns la concluzia că o persoană cu traume cranio-cerebrale asemănătoare ca ale lui Bandrabulea Dumitru (TCCD cu fractură liniară a osului parieto-temporal și formarea hematomului subdural circa 70-80 ml cu hemoragii subarahnoidale și intracerebrale în lobul temporal) la aplicarea unei îngrijiri medicale corespunzătoare și lipsa altor maladii, poate să supraviețuiască. În cazul dat factorul decisiv în survenirea morții a fost ulcerul duodenal cronic preexistent, care s-a manifestat prin perforarea cu complicații respective. Singurul motiv care a provocat moartea lui Bandrabulea Dumitru a fost ulcerul cronic duodenal

perforat, netratat. Prin urmare, trauma cranio-cerebrală provocată de lovitura lui Schinu Tudor nu a putut provoca decesul persoanei, deci lipsește legătura de cauzalitate dintre acțiunile lui Schinu Tudor și urmările survenite, iar încadrarea acțiunilor inculpatului conform prevederilor art.151 alin.(4) Cod penal, este una greșită.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 02 februarie 2016, au fost admise apelurile declarate, fiind casată integral sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță și anume, Schinu Tudor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza: art.287 alin.(3) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis; art.151 alin.(1) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate i-a fost stabilită lui Schinu Tudor pedeapsă definitivă 7 ani 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate, Mititelu Maria, a fost lăsată fără examinare, iar pe capătul pretenției privind încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori C. Bandrabulea și N. Bandrabulea a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să decidă instanța civilă, pe capătul pretenției privind repararea prejudiciului material, a fost admisă parțial, pe capătul pretenției privind prejudiciul moral acțiunea civilă a fost admisă parțial cu dispunerea încasării din contul lui Schinu Tudor în beneficiul lui Mititelu Maria a sumei de 20 000 lei.

A fost încasat de la Schinu Tudor în beneficiul lui Mititelu Maria cheltuielile de judecată în mărime de 6 000 lei.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că a verificat probele administrate în ședința primei instanțe și anume declarațiile succesorului părții vătămate, M. Mititelu, martorilor R. Bandrabulea, D. Baran, Gh. Nicolau, D. Pricopciuc, F. Trufaș, V. Ghetmanenco, I. Bagrin și V. Andreev, experților medici-legiști Iu. Verdeș și V. Capceli, inculpatului Schinu Tudor, precum și materialele cauzei: raportul ofițerului de serviciu din cadrul IP Cantemir din 07.03.2013 (f.d.9 vol. I); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 07.03.2013 (f.d.18 vol. I); procesul-verbal de ridicare din 07.03.2013 cu tabel fotografic (f.d.50-51 vol. I); procesul-verbal de ridicare din 24.04.2013 cu tabel fotografic (f.d.156-158); corpul delict - bățul de lemn cu lungimea 98 cm și diametrul 55 mm (f.d.52 vol. I); rapoartele de expertiză medico-legală nr.31C din 27.03.2013 și nr.27D din 08.04.2013 (f.d.103-110, 111-112 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.67D din 27.04.2013 (f.d.160 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.31D din 08.04.2013, din care se constată că în documentele medicale nu sunt reflectate date despre prezența alcoolului etilic în aerul expirat la D. Bandrabulea, la data 07.03.2013 ora 12.05 (f.d.113 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.395 din 03.04.2013 (f.d.114-116 vol. I); diagnosticul microscopic efectuat la cadavrul D. Bandrabulea din 17.06.2013 (f.d.27-28 vol. II); raportul de expertiză medico-legală în comisie nr.151 din 21.05.2014, efectuată de Centrul de Medicină Legală (f.d.54-63 vol. II); fișa medicală a bolnavului de staționar nr.1485 de la IMSP Spitalul Raional Cantemir, pe numele pacientului D. Bandrabulea

(f.d.64-92 vol. II); rapoartele de expertiză medico-legală în comisie nr.348 din 21.10.2014 și nr.20 din 09.04.2015 (f.d.103-107, 138-150 vol. II).

Astfel, instanța de apel verificând aspectele de fapt și de drept constatate de instanța ierarhic inferioară, a indicat că la adoptarea soluției de condamnare a inculpatului Schinu Tudor, privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal, prima instanță nu a ținut cont de circumstanțele de fapt stabilite în cadrul cercetării judecătorești, aplicând eronat normele de drept material și procesual.

Instanța de apel a menționat, că prima instanță a omis să dea apreciere unor probe, precum sunt rapoartele de expertiză medico-legale în comisie nr.348 din 21.10.2014 și nr.20 din 09.04.2015, concluziile cărora indică direct, că vătămarea corporală gravă traumă cranio-cerebrală deschisă, provocată de inculpat victimei Bandrabulea Dumitru, nu se află în legătură cauzală directă cu survenirea decesului, iar persoanele cu asemenea traume cranio-cerebrale, la aplicarea unei îngrijiri medicale corespunzătoare și în lipsa altor maladii, pot să supraviețuiască, însă moartea lui Bandrabulea Dumitru a fost cauzată de perforarea ulcerului cronic duodenal, complicat cu peritonită difuză purulentă și dezvoltarea stării septice, factorul determinant în survenirea morții fiind acutizarea maladiei preexistente - ulcerului duodenal cronic.

La fel, instanța de apel a reținut, că nici în rapoartele de expertiză medico-legale și nici în declarațiile expertului V. Capceli, nu sa indicat că maladia existentă (ulcerului duodenal cronic) s-a acutizat în rezultatul primirii traumei cranio-cerebrale. Respectiv probe arată, că simptomele traumei cranio-cerebrale au șters tabloul clinic al simptomelor ulcerului duodenal, ceea ce nu a permis depistarea și aplicarea tratamentului acestuia. Tot expertul, V. Capceli a mai declarat, că nu există legătură directă dintre deces și trauma cranio-cerebrală.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel nu a fost de acord cu constatările primei instanțe, precum că ulcerul duodenal cronic s-a acutizat și s-a perforat anume în urma traumei craniu-cerebrale, odată ce în acest sens lipsește concluzia comisiei de experți medico-legali, care ar exclude alți factori ce ar fi putut provoca acutizarea și perforarea ulcerului duodenal cronic la victima D. Bandrabulea, inclusiv o eventuală eroare medicală în diagnosticarea acestei maladii la momentul internării și tratamentului până la deces.

Relevant a fost considerat de către instanța de apel și acel fapt, că inculpatului, Schinu Tudor, îi sunt incriminate aplicarea loviturilor victimei Bandrabulea Dumitru peste cap și peste mână, iar potrivit concluziilor comisiilor de experți, vătămările provocate de aceste acțiuni nu se află în legătură cauzală directă cu survenirea decesului. La fel, concluziile experților nu atestă cert, că unica sau principala cauză de acutizare și perforare a ulcerului duodenal ar fi, anume trauma cranio-cerebrală cauzată.

Prin urmare, instanța de apel a constatat, atât inexistența legăturii de cauzalitate între acțiunile intenționate ale inculpatului și decesul victimei Bandrabulea Dumitru, cât și lipsa laturii subiective a componenței infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal, deoarece lipsește intenția, directă sau indirectă, a inculpatului Schinu Tudor de a cauza decesul lui Bandrabulea Dumitru. Nu este aplicabilă cazului nici regula infracțiunii cu două forme de vinovăție.

În speță, instanța de apel a stabilit, că acțiunile traumatice aplicate de inculpat nu au extindere asupra trunchiului sau părții abdominale ale victimei, asupra organelor interne din cavitatea abdominală, iar maladia ulcerului duodenal cronic acutizat cu perforare, nu este de natură traumatică și respectiv inculpatul Schinu Tudor nu a prevăzut și nici nu putea să prevadă, că din anumite cauze maladia ulcerul duodenal cronic la Bandrabulea Dumitru se poate acutiza.

Din totalitatea de probe administrate de prima instanță și apreciate în corespundere cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, instanța de apel a constatat, că inculpatul a săvârșit cu intenție fapta penală calificată în baza art.151 alin.(1) Cod penal și anume – vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viața persoanei, comisă în următoarele circumstanțe: Schinu Tudor la data de 07 martie 2013 în jurul orei 11.30, deplasându-se cu automobilul de model „xxxxxx”, cu n/î xxxx, în satul xxxxx r-l xxxx, a oprit brusc automobilul și în mod intenționat, fără motiv, încălcând grosolan ordinea publică, s-a apropiat de Bandrabulea Dumitru, care se afla în acel moment în strada s. xxxx r-l xxxx, aplicându-i ultimului lovituri cu băta peste cap și mâna stângă, cauzându-i astfel leziuni corporale grave periculoase pentru viață.

De către instanța de apel nu au fost acceptate argumentele părții apărării, precum că acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art.157 Cod penal, ca vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății cauzată prin imprudență, deoarece probele administrate, inclusiv și din declarațiile ultimului, care a indicat clar, că dânsul a acționat cu intenție, respectiv chiar dacă și nu a prevăzut că lovitura cu bățul va nimeri asupra capului victimei, inculpatul putea și trebuia să prevadă că victima în timpul aplicării loviturii putea să-și schimbe poziția. Totodată, dacă victima ar fi încercat să-l agreseze pe Schinu Tudor, după cum ultimul afirmă, inculpatul urma să vegheze ca riposta dată să nu întrecă nivelul unei legitime apărări. Pe corpul inculpatului Schinu Tudor nu au fost constatate vătămări corporale, din motiv că Bandrabulea Dumitru în timpul conflictului nu deținea asupra sa nici un obiect pe care l-ar putea utiliza cu pericol contra inculpatului. Mai mult ca atât, aceasta o demonstrează circumstanțele cauzei constatate cu certitudine, că inculpatul în lipsa unui pericol real pentru sine, a coborât din automobil și a luat cu sine bățul de lemn.

Nu a fost reținut nici argumentul apărării, precum că fapta inculpatului nu conține elementele componente infracțiunii de huliganism agravat, prevăzut de art.287 alin.(3) Cod penal, fiindcă din materialele dosarului rezultă, că la data de 07 martie 2013 ora 11.30, între inculpat și partea vătămată s-a iscat un conflict în strada satului xxxx r-l xxxx, în urma căruia inculpatul i-a aplicat câteva lovituri părții vătămăte Bandrabulea Dumitru, în rezultatul cărora ultimul a căzut la pământ, iar inculpatul a plecat fără a-i acorda ajutor. Acest conflict a fost urmărit de consătenii părții vătămăte, fapt confirmat prin declarațiile martorilor Gh. Nicolau, D. Pricopciuc, D. Baran, F. Trufaș și I. Bagrin. Astfel, locul derulării conflictului, constituie loc public (stradă), care este permanent accesibil publicului, iar acțiunile intenționate ale inculpatului exprimând o vădită lipsă de respect prin aplicarea loviturilor părții vătămăte și folosirea intenționată a diferitor obiecte pentru

vătămarea integrității corporale la săvârșirea actelor de huliganism, ce constituie temei pentru calificarea infracțiunii în baza art.287 alin.(3) Cod penal.

Cât privește acțiunea civilă înaintată de către succesorul părții vătămate, instanța de apel, ținând cont de prevederile art.219 alin.(2) Cod de procedură penală, a notat că categoriile de despăgubiri ce pot fi pretinse în acțiunea civilă în cadrul procesului penal, sunt exhaustiv enumerate de legiuitor și nu includ pretenții cu privire la încasarea pensiei de întreținere. Astfel, instanța de apel a considerat întemeiat de a lăsa fără examinare acest capăt de pretenție a părții civile, Mititelu Maria, pentru că instanța penală nu are competență de a o examina, competență fiind instanța de jurisdicție civilă.

Totodată, instanța de apel a constatat, că prin infracțiunea săvârșită de Schinu Tudor părții vătămate i-au fost cauzate prejudicii materiale legate de cheltuieli pentru cumpărarea medicamentelor, prestarea serviciilor medicale, înmormântarea decedatului, Bandrabulea Dumitru. Însă, dat fiind că probele prezentate de partea civilă trezesc unele incertitudini pentru înlăturarea cărora nu ar fi justificată amânarea judecării cauzei în apel și anume pe bonurile fiscale de plată de la farmacia „Elicom Star” lipsește data procurărilor, iar bonurile fiscale cu privire la cumpărarea preparatelor medicale nu sunt însoțite de prescripția medicală, ce ar confirma destinația acestora și compatibilitatea medicamentului prescris, apreciindu-se ca întemeiată soluția de admitere în principiu acest capăt de acțiune, lăsând ca asupra cuantumului despăgubirilor să decidă instanța civilă.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța de apel a ținut cont de gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate și rudelor acesteia, circumstanțele probatoare ale cauzei și datele obiective care certifică acest fapt și anume forma vinovăției (în cazul dat manifestată sub formă de intenție directă) a persoanei care a cauzat prejudiciul. Astfel, conform prevederilor art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, instanța de apel a considerat, că impunerea inculpatului la plata unei despăgubiri în sumă de 20 000 lei va constitui o satisfacție echitabilă, pe măsură să compenseze rudelor decedatului suferințele de ordin moral.

În privința argumentului procurorului, precum că apelul apărătorului ar fi fost depus tardiv, instanța de apel a notat, că inculpatul Schinu Tudor este în stare de detenție și nu dispune de libertatea de a contacta cu apărătorul său. La pronunțarea sentinței, în prima instanță a fost prezent inculpatul, însă nu a fost prezent apărătorul lui, avocatul Chiriacov Grigore. Respectiv, prima instanță nu a ținut cont de prevederile procesual-penale și nu a îndeplinit obligațiunea expedierii avocatului Chiriacov Grigore a copiei sentinței, iar în materialele dosarului lipsește vreo informație în acest sens, din care motiv instanța de apel a acceptat acea dată a intrării în posesia sentinței, ce a fost comunicată de avocat. Astfel, instanța de apel a considerat că apelul avocatului este unul declarat în termen, întrunind condițiile art.404 alin.(1) Cod de procedură penală.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către procuror, succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului.

6.1. Procurorul a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului a invocat următoarele argumente:

- hotărârea instanței de apel în partea admiterii apelului declarat de către avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului a fost adoptată cu încălcarea prevederilor legale, fără a cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- instanța de apel greșit a admis apelul declarat de către apărătorul inculpatului, casând parțial sentința și pronunțând o nouă hotărâre prin care a recalificat acțiunile lui Schinu Tudor din cele prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal, în cele ale art.151 alin.(1) Cod penal, pe motiv că nu a fost dovedită legătura de cauzalitate dintre leziunile corporale aplicate victimei de către inculpat, cu survenirea decesului;

- instanța de apel nu s-a expus asupra declarațiilor experților V. Capceli și Iu. Verdeș, atât în parte, cât și în complex cu celelalte probe examinate și anume concluziile din rapoartele de expertiză medico-legale nr.151 din 30.04.2014, nr.348 din 26.09.2014 și nr.20 din 04.02.2015;

- deși, partea vătămată în timpul vieții a suferit de ulcer duodenal, ulterior fără afectarea sănătății și/sau cauzării leziunilor corporale, de caracterul celor aplicate de către inculpat, acesta putea supraviețui, însă datorită traumei primite, în consecință a dus la acutizarea maladiei existente, ce a trecut în ulcer duodenal perforat, apoi peritonită, stare septică și survenirea decesului părții vătămate Bandrabulea Dumitru;

- atât din materialele cauzei, cât și din declarațiile martorilor oculari D. Baran, D. Pricopciuc și F. Trufaș, s-a confirmat că în momentul aplicării loviturii de către inculpat victimei, Bandrabulea Dumitru, ultimul se afla în picioare, iar lovitura a fost aplicată părții vătămate de către inculpat intenționat peste organul vital principal – cap, ci nu peste mâini, cum a declarat inculpatul. Totodată din declarațiile acestor martori rezultă, că partea vătămată nici o dată nu a intenționat să lovească inculpatul și nu l-a provocat să aplice violența față de el;

- atât prima instanță, cât și instanța de apel, corect au conchis, că cumulul de probe cercetate în cadrul ședințelor de judecată au dovedit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, iar prima instanță just a concluzionat, având la bază probele administrate, despre confirmarea vinovăției inculpatului și în comiterea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal.

În drept, procurorul își întemeiază recursul declarat în baza art.427 alin.(1) pct.6), 12) Cod de procedură penală.

6.2. Succesorul părții vătămate, Mititelu Maria, a solicitat casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului, a invocat argumente identice cu cele indicate în apel, subsidiar menționând că nu este de acord cu decizia instanței de apel în ce privește latura civilă, cât și latura penală din următoarele considerente:

- circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei date nu au fost constatate pe deplin de către prima instanță și cea de apel, în ce privește cauza survenirii decesului părții vătămate Bandrabulea Dumitru, ceea ce a dus la stabilirea incorectă de către instanța de apel a pedepsei penale în privința inculpatului;

- rezultând din materialele cauzei, partea vătămată Bandrabulea Dumitru, a decedat ca urmare a traumei cranio-cerebrale cauzată de inculpatul Schinu Tudor, dar nu de ulcer

duodenal acut perforat cu peritonită seroasă difuză, despre care a fost indicat în raportul de expertiză medico-legală nr.31 C din 11.03.2013, cu scopul ca inculpatul să evite pedeapsa;

- partea vătămată Bandrabulea Dumitru nu suferea de simptome caracteristice ulcerului duodenal, perforat, până la vătămarea craniu-cerebrală de către inculpat. În prima instanță a fost prezentată cartela medicală a victimei, precum că nu suferea de nici o maladie, în special de ulcer duodenal, careva acuze nu avea și nu primea nici un tratament;

- experții au menționat, că perforarea ulcerului s-a produs ca urmare a traumei cranio-cerebrale, ce de fapt este absurd, deoarece în raportul de expertiză medico-legală nr.31C din 11.03.2013, este indicat că ulcerul avea forma ovală de 1,4-1,2 cm perforat cu margini netede, subțiri și tumefiate (umflăte), care de fapt nu este caracteristic unei rupturi (fisuri). Respectiv, moartea părții vătămate Bandrabulea Dumitru, nu are legătură cu ulcerul duodenal perforat;

- la momentul când inculpatul l-a lovit la cap și peste mână cu bâta de lemn, partea vătămată a căzut jos fără cunoștință și nu s-a mai ridicat, iar sângele a început să curgă imediat de la cap (sânge cca 400 ml), fapt ce se confirmă din declarațiile martorilor R. Bandrabulea, Gh. Nicolau, D. Pricopciuc, F. Trufaș și V. Ghetmanenco, datele documentelor medicale indicate în raportul de expertiză medico-legală nr.31C din 11.03.2013, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 07.03.2013, raportul de expertiză medico-legală nr.395 din 27.03.2013;

- decesul părții vătămate Bandrabulea Dumitru se confirmă prin legăturile de cauzalitate dintre: lovitura acestuia în regiunea cranio-cerebrală, cu căderea lui la pământ în stare de comă, cu scurgerea imediată de la cap cca 400 ml de sânge, fiind 3 zile în stare foarte gravă și în comă de gradul 2-3 până la deces, cu pierderea funcției a lobului temporal pe stânga, producându-se hemoragie internă și hematom în regiunea temporală, care ulterior au dus la acumularea de trombe în organele interne și la congestie venoasă în organism, edem cerebral și pulmonar, cardiomiopatie ne coronariană și ulterior la stop cardio-respirator, survenită cu deces;

- instanța de apel greșit a considerat întemeiat de a lăsa fără examinare capătul de pretenție privind încasarea pensiei de întreținere, motivând că nu se evidențiază în categoriile de despăgubiri prevăzute în art.219 alin.(2) Cod de procedură penală, care însă este prevăzută în alin.(3) al aceleiași norme;

- prejudiciul moral încasat de instanța de apel din contul inculpatului în mărime de 20 000 lei, este în quantum mic, pentru prejudiciile cauzate familiei părții vătămate de către inculpat și neîntemeiat a fost respins de către instanțele de fond acțiunea civilă;

- instanțele de fond au admis o eroare gravă de fapt, neelucidând toate circumstanțele de fapt, ce au afectat soluțiile instanțelor;

- instanța de apel a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă, art.151 alin.(1) Cod penal, decât cea pentru care inculpatul a fost pus sub învinuire, art.151 alin.(4) Cod penal, astfel faptei săvârșite de către ultimul, i s-a dat o încadrare juridică greșită. Prin urmare, instanțele de fond au aplicat eronat normele de drept material și procesual.

În drept, succesorul părții vătămate își întemeiază recursul declarat în baza art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură penală.

6.3. Avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit căreia inculpatul să fie achitat de învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, din motivul lipsei în acțiunile sale a elementelor infracțiunii.

În motivarea recursului declarat apărătorul a invocat argumente similare cu cele indicate și în apelul său în ce privește capătul de învinuire a inculpatului în baza art.287 alin.(3) Cod penal, subsidiar la acest capitol a menționat că:

- încălcarea grosolană a ordinii publice cu intenție directă, reprezintă o condiție obligatorie pentru existența infracțiunii de huliganism, respectiv nu se poate de spus că acțiunile inculpatului au fost intenționate, întrucât acesta la momentul săvârșirii faptei, nu și dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, nu a prevăzut urmările lor prejudiciabile și mai mult decât atât, nu și le-a dorit sau admis în mod conștient survenirea acestor urmări;

- inculpatul nu și-a dorit și nu a urmărit să încalce în nici un fel ordinea sau liniștea publică, întrucât nu el a fost cel care a provocat conflictul cu partea vătămată, el a încercat doar să se apere de violența și agresivitatea de care dădea dovadă Bandrabulea Dumitru. Mai mult decât atât, inculpatul a coborât din mașină cu intenția de a clarifica lucrurile și de a-l calma pe Bandrabulea Dumitru;

- inculpatul nu a dat dovadă, în nici un caz, de neobrăzare, necuviință sau grosolanie, iar cearta dintre părți nu a deranjat în nici un fel liniștea locatarilor satului, aceștia nici măcar nu au auzit ce s-a întâmplat între cei doi, după cum reiese din declarațiile ultimilor. Martorii au văzut doar cum partea vătămată, s-a dezbrăcat până la jumătate de hainele de pe el și a început să se comporte inadecvat și violent, sărind efectiv la bătaie. Faptele inculpatului nu au creat nici o stare de nesiguranță sau de panică în rândul sătenilor;

- în speța dată, acțiunile săvârșite de către inculpat nu corespund condițiilor de tipicitate ale infracțiunii de huliganism. Acțiunile săvârșite de către acesta nu conduc la realizarea nici uneia din condițiile constitutive ale infracțiunii, nu atentează la obiectul juridic vizat de infracțiunea de huliganism, și mai mult decât atât, nici latura subiectivă a infracțiunii nu este realizată. Acțiunea prejudiciabilă, pentru a constitui infracțiune, trebuie să reprezinte o manifestare psihică conștientă și volitivă a persoanei, însă inculpatul nu a avut în nici un moment intenția sau dorința de a încălca ordinea sau liniștea publică. Respectiv, faptele săvârșite de către Schinu Tudor nu corespund tiparului sau modelului existent și prevăzut de art.287 alin.(3) Cod penal.

În drept, apărătorul își întemeiază recursul declarat în baza art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, avocatul succesorului părții vătămate Reșetilov Dorin a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate, considerând că recursul procurorului este întemeiat și motivat, urmând a fi admis, iar recursul înaintat de către apărătorul inculpatului este neîntemeiat, deoarece evenimentele relatate în conținutul acestuia au fost indicate și în apel, ce nu corespund realității, declarațiilor martorilor și probelor administrate în cauza dată, fiind declarat cu scopul eschivării de la răspundere penală a inculpatului.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2016, recursul declarat de către avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului a fost respins ca inadmisibil, iar recursurile ordinare declarate de către procurorul și succesorul părții vătămate au fost admise, decizia a fost casată total cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

9. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs referindu-se la recursul avocatului inculpatului a indicat că în prezenta speță criticile ultimului sânt nefondate, iar la stabilirea componenței concrete consumate în urma acțiunilor întreprinse de inculpat, instanțele de fond just și legal au constatat și reținut starea de fapt și de drept, care justifică elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal.

Din probele administrate la cauza penală dată se confirmă, că prin acțiunile inculpatului au fost afectate relațiile sociale cu privire la ordinea publică, fiind perturbată ambianța liniștită de conviețuire în societate, precum și acel fapt că inculpatul aplicând lovituri cu un obiect pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății, a atentat și la obiectul material al infracțiunii de huliganism, adică corpul persoanei, din care considerente instanța de recurs a considerat argumentele recurentului, ce vizează dezacordul cu faptul că acțiunile inculpatului nu atentează la obiectul juridic menționat al infracțiunii prevăzute de art.287 Cod penal, ca fiind neîntemeiate.

Astfel, conținutul probelor administrate, care au fost amplu analizate și obiectiv apreciate de instanțele de fond, în contextul capătului de învinuire al inculpatului în baza art.287 alin.(3) Cod penal, confirmă cu certitudine că acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii de huliganism agravat, adică atât latura obiectivă, cât și cea subiectivă a acestei infracțiuni.

Totodată, instanța de recurs a reținut faptul, că argumentele invocate de apărător în ce privește prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii, prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, de care a și fost învinuit, au fost obiect de studiu la judecarea cauzei în prima instanță și în instanța de apel, asupra cărora instanțele de fond la acest capitol s-au expus just și întemeiat.

În concluzie, instanța de recurs a statuat că în cauza dată critica apărătorului inculpatului sub aspectul temeiului de casare invocat în recursul declarat, este nefondată, fiind axată pe mențiuni de ordin general, ce poartă caracter de dezacord și în esență nu conține o motivare suficientă pentru a convinge instanța de recurs de a interveni în hotărârea atacată pe capătul de învinuire prevăzut de art.287 alin.(3) Cod penal.

În continuare, instanța de recurs referindu-se la recursurile declarate de procuror și succesorul părții vătămate a reținut, că în prezenta cauză penală, împotriva sentinței adoptate și pronunțate integral la data de 10 septembrie 2015, au declarat apel la data de 25 septembrie 2015 succesorul părții vătămate și respectiv la data de 30 septembrie 2015 avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului.

În conformitate cu alin.(1) art.402 Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

La judecarea cauzei în ordine de apel, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată, procurorul a invocat tardivitatea apelului declarat de către apărătorul inculpatului,

solicitând respingerea acestuia ca depus peste termen, dar instanța de apel analizând acest argument în hotărârea sa, a considerat apelul avocatului Chiriacov Grigore ca unul declarat peste termen, în condițiile art.404 alin.(1) Cod de procedură penală, ținând cont de faptul că la pronunțarea sentinței a fost doar inculpatul, nu însă și apărătorul acestuia, căruia prima instanță nu i-a expediat copia sentinței în conformitate cu regulile prescrise de legislația procesual-penală, lipsind vreo informație în acest sens la materialele cauzei, acceptând în cele din urmă data 12 intrării în posesia sentinței comunicată de către avocat. Însă, în viziunea instanței de recurs, considerentele instanței de apel la capitolul menționat mai sus, poartă un caracter pripit.

În susținerea concluziei sale, instanța de recurs a menționat că potrivit alin.(1) art.404 Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Instanța de recurs a menționat, că în prezenta speță, se atestă că potrivit lucrărilor cauzei, avocatul Chiriacov Grigore conform mandatului anexat la dosar (f.d.185 vol. I), a participat la judecarea cauzei, în baza contractului de asistență juridică nr.07 din 14.03.2013, inclusiv și la etapa dezbaterilor judiciare și a replicilor (a se vedea procesul-verbal al ședinței de judecată f.d.166-171 vol. II), când instanța de judecată a anunțat în prezența părților, inclusiv și a apărătorului, întrerupere până la data de 10 septembrie 2015, însă la data menționată apărătorul inculpatului nu s-a prezentat. Deci, în astfel de împrejurări, avocatul contractat de către inculpat urma să manifeste responsabilitate pentru realizarea dreptului de atac împotriva sentinței, chiar și în cazul neprezentării nemotivate sau motivate la pronunțarea sentinței adoptate integral, acesta urma să dea dovadă de diligență la realizarea dreptului său de a ataca hotărârea instanței de judecată, cu care probabil puteau să nu fie de acord. Totodată, de remarcat este și acel fapt că l-a pronunțarea integrală a sentinței a fost prezent inculpatul, căruia i-a fost înmănată copia integrală a acesteia și în virtutea relațiilor de asistență juridică, apărătorul inculpatului nu a fost îngrădit de dreptul de a comunica și forma poziția, și strategia de apărare în urma sentinței adoptate.

Astfel, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel eronat a apreciat prevederile art.404 alin.(1) Cod de procedură penală ca fiind incidente în prezenta speță, ceea ce a dus la o concluzie prematură de a oferi posibilitate avocatului Chiriacov Grigore de a-și realiza dreptul procesual, privind atacarea cu apel a sentinței, în termenii considerați valabili de către acesta.

Deoarece, în opinia instanței de recurs, instanța de apel nu în deplină măsură a examinat argumentul invocat de procuror ce se referă la tardivitatea apelului declarat de către avocatul inculpatului, interpretându-se eronat prevederile procesual-penale enunțate supra, ceea ce ar putea duce la o altă soluție de respingere a apelului nominalizat, inclusiv ca depus peste termen, iar în acest caz nu se va implica la o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal. În consecință, faptul dat afectează cerințele și invocările apelului declarat de către succesorul părții vătămate în latura civilă, îndeosebi

asupra prejudiciului moral, cuantumul căruia poate varia și în dependență de menținerea calificării acțiunilor inculpatului conform art.151 alin.(4) Cod penal, asupra căruia urmează să se expună instanța de apel în urma analizei împrejurărilor de fapt și de drept.

Prin urmare, luând în considerație că instanța de apel nu și-a motivat corespunzător soluția adoptată în conformitate cu dispozițiile legale, asupra alegerii invocate de către procuror privind tardivitatea apelului declarat de către avocatul inculpatului, instanța de recurs a remarcat că criticile date au format un studiu eronat interpretat în hotărârea instanței de apel, având importanță la caz faptul dat, iar ca consecință afectând soluția instanței de apel adoptată în prezenta speță.

Instanța de recurs a statuat, că erorile comise de către instanța de apel, sânt incidente temeiurilor de casare invocate de către procuror și de succesorul părții vătămate și care nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece această instanță nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul și pentru a nu admite astfel încălcarea prevederilor procesual penale.

În asemenea condiții, instanța de recurs a considerat că, decizia adoptată de către instanța de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Tot aici, instanța de recurs a indicat că, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel și recurs, inclusiv cele nominalizate și în prezenta decizie referitor la legalitatea declarării în termenele și condițiile prevăzute de lege a apelului avocatului Chiriakov Grigore în numele inculpatului, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze obiectiv probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate și prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, precum și să examineze minuțios aspectele de fapt și de drept la examinarea apelului declarat în latura civilă de către succesorul părții vătămate, iar în caz de admitere a cerințelor invocate să stabilească cuantumul prejudiciului moral cauzat, ținând cont inclusiv și de calificarea acțiunilor inculpatului, de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

10. Rejudecând cauza, Colegiul penal al Curții de Apel Comrat prin decizia din 19 decembrie 2016, a respins ca fiind neîntemeiate apelurile declarate, menținând sentința contestată.

11. Apreciind fiecare probă din punct de vedere al oportunității, totalității și veridicității, și toate probele administrate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a considerat că acestea confirmă integral vinovăția inculpatului Schinu

Tudor în infracțiunile ce i se incriminează și acuzarea legal a calificat acțiunile lui în baza art.287 alin.(3) și art.151 alin.(4) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a considerat ca fiind neîntemeiat argumentul avocatului Chiriacov Grigore privind necesitatea adoptării sentinței de achitare în privința lui Schinu Tudor pe capătul de învinuire în baza art.287 alin.(3) Cod penal, din cauza lipsei în acțiunile inculpatului a elementelor constitutive ale infracțiunii.

Instanța de apel a indicat că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, se confirmă prin depozițiile martorilor audiați la cauză și procesul-verbal de cercetare la fața locului, deoarece conflictul între inculpat și pătimit a fost într-un loc public, pe strada ce desparte satul Hîrtop în două părți (acest fapt nu a fost negat de către inculpat), la fel prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 07.03.2013 și fotografiile, precum și depozițiile martorilor oculari D. Baran, D. Pricopciuc și F. Trufaș, care au tras atenție asupra conflictului apărut între inculpat și pătimit, care a avut loc ziua în prezența mai multor persoane, la fel s-a răspândit asupra mai multor persoane din sat, ce de asemenea se confirmă prin depozițiile martorului I. Bagrin, vânzător la magazin, care a explicat, că despre cele întâmplate ea a auzit peste 30 minute de la o altă persoană, care a venit la magazin.

Din probele administrate s-a confirmat și faptul, că acțiunile inculpatului au influențat asupra ordinii publice, încălcării liniștei și calmului cetățenilor, la fel că inculpatul a aplicat lovituri cu un obiect pentru vătămarea sănătății părții vătămate. Folosirea sau intenția de a folosi obiecte diferite pentru vătămarea sănătății la săvârșirea acțiunilor de huliganism, nu numai atunci când învinuitul cu ajutorul lor cauzează sau intenționează să cauzeze leziuni corporale, ci și atunci când folosirea obiectelor în procesul acțiunilor de huliganism creează pericol real pentru viața și sănătatea cetățenilor, este unul dintre temeiurile pentru calificarea faptei în baza art.287 alin.(3) Cod penal.

Astfel, în baza celor expuse, instanța de apel a ajuns la concluzia, că acțiunile inculpatului Schinu Tudor pot fi apreciate ca acțiuni, ce încalcă ordinea publică și calmul cetățenilor, calificate just în baza art.287 alin.(3) Cod penal, ca huliganism agravat, adică acțiunile ce încalcă grosolan ordinea publică, comise cu aplicarea unor alte obiecte pentru cauzarea leziunilor corporale sau altă vătămare a sănătății.

În continuare, instanța de apel a reținut ca fiind neîntemeiat argumentul avocatului Chiriacov Grigore precum, că decesul părții vătămate a survenit în urma ulcerului duodenal cronic, agravat prin peritonită, și nu în urma loviturilor inculpatului, de aceea în acțiunile acestuia lipsește componenta infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal.

În opinia instanței de apel, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia, că inculpatul a acționat cu intenție directă, conștientizând caracterul acțiunilor sale, prevăzând consecințele, adică a dorit și în mod conștient a admis acțiunile sale, după ce a plecat, lăsându-l pe pătimit la pământ, fără a-i acorda careva ajutor.

Luând în considerare explicațiile date de V. Andreev, instanța de apel a considerat fondată concluzia primei instanțe precum, că inculpatul nu avea nevoie de a se apăra de la pătimit cu ajutorul unui băț de lemn, deoarece pătimitul nu avea intenții să-i cauzeze inculpatului careva daună, la momentul aplicării de către inculpat a loviturii, pătimitul

stătea și nicidecum nu l-a provocat pe inculpat la aceste acțiuni. Inculpatul i-a aplicat intenționat pătimitului o lovitură pe organul vital, cap, și nu întâmplător, după cum a explicat acesta.

După cum rezultă din rapoartele de expertiză medico-legală nr.151 din 30.04.2014, nr.348 din 26.09.2014 și nr.20 din 04.02.2015, decesul pătimitului a fost provocat de perforarea ulcerului duodenal cronic, agravat prin peritonită și evoluția stării septică, iar persoanele cu TCC, asemănătoare cu fractura liniară a osului temporal și parietal cu formarea hematomei subdurale netede în volum de 70-80 ml, hemoragie subarahnoidiană la nivelul osului temporal, hemoragie inter craniană la nivelul scoarței și focarului hemoragiei de ramolire a substanței cerebrale în regiunea temporală din stânga, fără deteriorarea zonelor cu organele vitale centrale ale creierului la aplicarea îngrijirii medicale corespunzătoare și în lipsa altor maladii, pot supraviețui.

Astfel, în baza celor expuse, instanța de apel a ajuns la concluzia, că acțiunile inculpatului Schinu Tudor conțin indiciile infracțiunii, prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal, ca vătămare intenționată gravă a sănătății, periculoasă pentru viață, care a provocat decesul victimei.

Prin urmare, în opinia instanței de apel, circumstanțele constatate în cadrul examinării prezentei cauze de către instanțele judecătorești, confirmă faptul, că acțiunile inculpatului erau intenționate, iar leziunile corporale pe care le-a primit pătimitul confirmă aplicarea de către inculpat a numeroaselor lovituri, ceea ce nu justifică pericol existent. În privința argumentelor apelului reprezentantului părții vătămate Mititelu Maria, studiind materialele cauzei, ascultând opinia participanților la proces, instanța de apel a ajuns la concluzia, că acest apel depus este unul neîntemeiat și pasibil respingerii.

În conformitate cu prevederile art.219 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia. Persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin:

- a) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală;
- b) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate;
- c) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală;
- d) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru:

- a) tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia;
- b) înmormântarea părții vătămate;
- c) plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor;

d) executarea contractului de depozit al bunurilor.

La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată a luat în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

În baza prevederilor menționate ale legislației, ținând cont de faptul, că reprezentantul părții vătămate Mititelu Maria nu a concretizat cerințele acțiunii, nu a indicat ce sumă ea solicită să fie încasată, la fel nu au fost prezentate probe, ce ar confirma temeinicia depunerii acestor cerințe ale acțiunii, precum și ținând cont de faptul, că Mititelu Maria nu are împuterniciri la depunerea cerințelor privind încasarea prejudiciului material în interesele familiei părții vătămate Bandrabulea Dumitru, deoarece nu este reprezentantul legal al copiilor ultimului pentru depunerea acțiunii cu privire la încasarea pensiei alimentare de la inculpat în beneficiul copiilor minori ai victimei, instanța de apel a susținut concluzia primei instanțe, precum că acțiunea urmează a fi admisă în principiu cu soluționarea ulterioară în ordinea procedurii civile.

12. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către succesorul părții vătămate Mititelu Maria, Reșetilov Dorin în interesele succesorului părții vătămate și avocatul Chiriakov Grigore în numele inculpatului Schinu Tudor.

12.1. Succesorul părții vătămate Mititelu Maria a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că instanța de apel la o nouă judecare nu a luat în considerație cerințele Curții Supreme de Justiție indicate în decizia Colegiului penal din 14 iunie 2016, respectiv instanța de apel nu a examinat minuțios aspectele de fapt și de drept privind acțiunea civilă, expuse de către succesorul părții vătămate.

Recurenta, a mai indică că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că apelul declarat de succesorul părții vătămate Mititelu Maria este nefondat, motivând că în temeiul art.219 alin.(1)-(4) și art.387 alin.(1),(3) Cod de procedură penală, succesorul părții vătămate nu a concretizat revendicările, specificând ce sumă urmează a fi încasată în contul ei și nu au fost prezentate probe care să confirme data depunerii cererii, având în vedere că Mititelu Maria nu are împuterniciri de a depune o cerere de recuperare a daunelor materiale în interesele familiei Bandrabulea, și nici nu are calitatea de reprezentat legal al copiilor minori ai victimei.

Astfel, a remarcat că aceste concluzii ale instanței de apel sunt eronate și absurde.

De fapt, recurenta a menționat că a concretizat solicitările prin cereri și a specificat sumele solicitate, ea a fost recunoscută în cadrul urmării penale ca succesorul părții vătămate, aceasta fiind sora părții vătămate decedate, a fost împuternicită de a depune cereri privind recuperarea daunelor materiale în interesele familiei fratelui său, Bandrabulea Dumitru.

Succesorul părții vătămate nu a solicitat încasarea pensiei alimentare pentru copii, dar a solicitat despăgubiri în temeiul art.1419 Cod Civil.

Instanța de apel eronat a interpretat prevederile art.81 alin.(1) și (2) Cod penal, care stipulează cui i se poate atribui calitatea de succesori a părții vătămate și în ce condiții.

Recurenta, a accentuat că are calitatea de succesori a părții vătămate și este în drept să înainteze acțiune civilă și să solicite despăgubiri în temeiul art.219 alin.(1)-(4), 387 alin.(1), (3) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a adoptat o decizie ilegală și neîntemeiată, care nu corespunde prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

În drept, recurenta își întemeiază recursul declarat în baza art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

12.2. Avocatul Reșetilov Dorin în interesele succesoriului părții vătămate a declarat recurs, în care a indicat argumente identice cu cele din recursul succesoriului părții vătămate, solicitând casarea deciziei instanței de apel în latura civilă, cu dispunerea rejudecării în această parte în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

La 05 aprilie 2017, avocatul Reșetilov Dorin a depus o cerere de completare a recursului, în care a indicat argumente similare cu cele deja invocate în recursul declarat.

12.3. Avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea totală a hotărârii instanței de apel, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate din art.151 alin.(4) Cod penal în art.157 Cod penal, iar pe capătul de învinuire în baza art.287 alin.(3) Cod penal, inculpatul să fie achitat, din motivul lipsei în acțiunile sale a elementelor infracțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de fond eronat au ajuns la concluzia că inculpatul se face vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.287 alin.(3) Cod penal, adică de săvârșirea huliganismului agravat.

În acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii de huliganism, și anume acțiunile acestuia nu atentează la obiectul juridic a infracțiunii date, mai mult ca atât nici latura subiectivă a infracțiunii nu este realizată. Acțiunea prejudiciabilă, pentru a constitui o infracțiune, trebuie să reprezinte o manifestare psihică conștientă și volitivă a persoanei, or, inculpatul nu a avut intenția sau dorința de a încălca ordinea sau liniștea publică.

Recurentul a menționat că acțiunile inculpatului au fost încadrate greșit de către instanțele de fond în baza art.151 alin.(4) Cod penal, deoarece prin expertizele efectuate pe cauza penală dată nu a fost stabilită legătura de cauzalitate dintre fapta comisă de inculpat și decesul victimei.

Astfel, acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art.157 Cod penal, adică vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății cauzată prin imprudență, întrucât latura subiectivă a infracțiunii săvârșite de inculpat se realizează sub formă de imprudență. Schinu Tudor nu a realizat caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, scopul acestuia fiind de apărare în fața lui Bandrabulea Dumitru, iar inculpatul nu a prevăzut gravitatea urmărilor faptelor sale și nici nu a dorit sau admis în mod conștient survenirea acestora.

Avocatul a menționat că aspectele de fapt și de drept reținute la adoptarea hotărârilor instanțelor de fond, nu au fost apreciate în conformitate cu normele de drept material și procesual.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art.427 alin.(1) pct.8) și 12) Cod de procedură penală.

13. Procurorul și avocatul Reșetilov Dorin în numele succesorului părții vătămate au depus referințe expunându-și asupra recursurilor declarate în cauza dată.

13.1. Procurorul în conținutul referinței a indicat că instanța de apel contrar prevederilor art.436 alin.(3) Cod de procedură penală a examinat apelul avocatului Chiriacov Grigore declarat în numele inculpatului Schinu Tudor. Astfel, reieșind din soluția adoptată la 14 iunie 2015 de către instanța de recurs, instanța de rejudecare urma să lase fără soluționare apelul dat, deoarece pe aceleași motive recursul ordinar a fost respins ca fiind inadmisibil.

Referindu-se la recursul declarat de către succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul acesteia, acuzarea a considerat că acesta este întemeiat și urmează a fi admis, din motiv că instanțele de fond contrar normelor de procedură penală și-au motivat soluția de admitere în principiu a acțiunii civile pe motiv că Mititelu Maria nu are împuterniciri de a semna și înainta cererea de chemare în judecată. O asemenea motivare, acuzarea consideră că este alogică.

Acuzarea a considerat necesar de a admite recursurile declarate de succesorul părții vătămate și avocatul acesteia, casarea în latura civilă a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 19 decembrie 2016, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În ceea ce privește recursul declarat de avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului Schinu Tudor, a considerat necesar de a fi respins ca inadmisibil.

13.2. Avocatul Reșetilov Dorin în interesele succesorului părții vătămate în referința depusă a menționat că recursul declarat de avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului este neîntemeiat și nemotivat, din care motiv a solicitat declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

Avocatul Chiriacov Grigore în recursul declarat nu s-a expus asupra legalității deciziei instanței de apel, însă s-a rezumat la indicarea aceluiași motive și temeiuri care au fost invocate în apelul său declarat împotriva sentinței Judecătoriei Cantemir din 10.09.2015, și în recursul declarat împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 02.02.2016, care ca urmare a fost respins ca inadmisibil prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 14.06.2016.

De fapt, în recursul declarat de avocatul Chiriacov Grigore au fost relatate evenimente ce nu corespund realității, nu corespund cu declarațiile martorilor și probelor administrate la cauza dată.

Recursul declarat de avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului nu poate fi considerat întemeiat și pasibil admiterii, din care considerente avocatul succesorului părții vătămate a solicitat respingerea acestuia ca fiind inadmisibil.

14. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 30 mai 2017, recursul declarat de către avocatul Reșetilov Dorin în interesele succesorului părții vătămate Mititelu Maria la data de 05 aprilie 2017 a fost respins ca inadmisibil, iar recursurile ordinare declarate de către succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul

Chiriakov Grigore în numele inculpatului au fost admise, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 19 decembrie 2016 a fost casată total cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

15. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs referindu-se la recursul avocatului Reșetilov Dorin în interesele succesorului părții vătămate Mititelu Maria declarat la 05 aprilie 2017 a indicat că este declarat peste termen, drept urmare a fost respins ca inadmisibil.

Instanța de recurs a menționat că legislația procesual penală nu prevede noțiunea de recurs suplimentar, astfel că toate cererile ce se referă la dezacordul față de hotărârea instanței de apel se declară în mod obligatoriu în interiorul termenului de 30 de zile prevăzut de legiuitor la art.422 Cod de procedură penală, fără a fi posibilă extinderea acestuia.

Instanța de recurs a reținut că, în speța dată termenul de declarare a recursului ordinar curge din momentul pronunțării integrale a deciziei instanței de apel, adică din 13 ianuarie 2017 și a expirat la 13 februarie 2017, aceasta fiind considerată ultima zi de depunere a recursurilor ordinare.

Astfel, instanța de recurs a menționat că avocatul Reșetilov Dorin a depus la 11 februarie 2017 recurs în interesele succesorului părții vătămate Mititelu Maria, pe care îl consideră ca fiind depus în interiorul termenului de contestare prevăzut de legislația procesual-penal.

În pofida faptului dat, recurentul Reșetilov Dorin la 05 aprilie 2017 depune în interesele succesorului părții vătămate o cerere de completare a recursului declarat, pe care instanța de recurs a considerat-o ca fiind o cerere de recurs ordinar, însă a fost depusă peste termenul legal de contestare.

În concluzie, instanța de recurs a statuat că recursul declarat de avocatul Reșetilov Dorin în interesele succesorului părții vătămate la 05 aprilie 2017 este tardiv, deoarece a fost depus cu mult peste termenul de 30 zile prevăzut de legislația procesual-penală.

În continuare, instanța de recurs referindu-se la recursurile declarate de succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul acesteia Reșetilov Dorin, a reținut că decizia instanței de apel este criticată doar în latura civilă a acesteia, iar avocatul Chiriakov Grigore nu este de acord cu constatările instanței de apel în ce privește vinovăția inculpatului Schinu Tudor, pledând pentru achitarea acestuia pe capătul de învinuire în baza art.287 alin.(3) Cod penal, iar pe capătul de învinuire în baza art.151 alin.(4) Cod penal, solicită reîncadrare în baza art.157 Cod penal.

Instanța de recurs a menționat că prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2016, cauza penală dată a fost trimisă la rejudecare în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată, pentru a repara erorile judiciare depistate de instanța de recurs.

Așadar, instanța de recurs a constatat că la rejudecarea cauzei instanța de apel nu a ținut cont de indicațiile menționate în decizia instanței de recurs și nu a reparat erorile comise de instanțele de judecată în procesul de examinare a cauzei la etapele anterioare.

Instanța de recurs a menționat că instanței de apel i s-a pus în sarcină verificarea respectării de către avocatul Chiriacov Grigore a termenului de declarare a apelului în numele inculpatului, indicându-se că acesta a fost greșit admis prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 02 februarie 2016, fapt care a fost lăsat fără soluționare de către aceasta.

Instanța de recurs a indicat că termenul legal de contestare a sentinței primei instanțe este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În cauza dată, sentința a fost pronunțată integral în prezenta procurorului, avocatului succesorului părții vătămate și a inculpatului la 10 septembrie 2015, termenul de declarare începe a curge din această dată și a expirat la 28 septembrie 2015, aceasta fiind considerată ultima zi de declarare a apelului, iar toate apelurile depuse după această dată se vor considera ca tardive. Sentința a fost contestată cu apel de către succesorul părții vătămate Mititelu Maria declarat la 25 septembrie 2015 și de către avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului, declarat la 30 septembrie 2015.

Prin urmare, apelul declarat de avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului este tardiv, chiar dacă acesta nu a participat la ședința de judecată în care a fost pronunțată integral sentința. Avocatul a avut posibilitatea deplină de a se prezenta la pronunțarea sentinței, deoarece acesta a participat în cadrul dezbaterilor judiciare și a susținerilor verbale, fiindu-i adus la cunoștință data și ora desfășurării următoarei ședințe de judecată. Respectiv, prima instanță s-a condus de prevederile art.319 alin.(2) Cod de procedură penală, care stipulează că partea prezentă la un termen de judecată, nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene.

Instanța de recurs a menționat că la nouă judecarea instanța de apel urmează să supună verificării circumstanțele date, și să constate dacă avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului Schinu Tudor a declarat apel în termen, iar dependență de concluzia formată să adopte o soluție obiectiv motivată și în deplină concordanță cu circumstanțele cauzei, dar și cu normele procesual penale.

Instanța de recurs a reținut că instanța de apel în decizia adoptată nu a oferit răspuns motivelor invocate în cererea de apel de către succesorul părții vătămate Mititelu Maria, și anume nu s-a expus asupra corectitudinii soluției adoptate în latura civilă de către prima instanță. Instanța de apel, s-a rezumat doar la indicarea unor fraze de ordin general în ceea ce privește soluționarea acțiunii civile.

În acest context, instanța de recurs a menționat că atunci când partea solicită repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, instanța este obligată să soluționeze acțiunea în cadrul procesului penal, dacă nu există careva impedimente la stabilirea cuantumului acestuia, întrucât reieșind din circumstanțele cauzei, partea urmează a fi despăgubită proporțional suferințelor suportate. Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație, atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt, precum și alte circumstanțe subsidiare, precum sunt situația materială și familială a persoanei care poartă răspunderea pentru cauzarea prejudiciului moral.

Prin urmare, instanța de apel era obligată să se expună asupra cuantumului prejudiciului moral cauzat prin infracțiune succesoriului părții vătămate Mititelu Maria, și să dispună încasarea acestuia, însă instanța de apel neîntemeiat a susținut aprecierile primei instanțe în această latură, indicând că *„acțiunea civilă înaintată de succesoriul părții vătămate Mititelu Maria se admite în principiu, însă asupra cuantumului despăgubirilor se va expune instanța de judecată în ordinea procedurii civile.”*

Tot aici, instanța de recurs a indicat că, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, care stipulează că mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate succesoriului părții vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei nominalizate. Prejudiciului moral se compensează de instanțe doar prin echivalent bănesc.

Instanța de recurs a indicat că la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de motivele nominalizate și în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

16. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, a fost respins apelul declarat de avocatul Chiriacov Grigore în numele inculpatului Schinu Tudor ca fiind tardiv, iar apelul declarat de succesoriul părții vătămate Mititelu Maria a fost admis, casată parțial sentința, în partea soluționării acțiunii civile, cu pronunțarea în acest sens a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Acțiunea civilă înaintată de succesoriul părții vătămate Mititelu Maria privind recuperarea prejudiciului material a fost admisă în principiu cu stabilirea cuantumului în procedură civilă contencioasă, prejudicial moral a fost admis parțial și s-a dispus încasarea din contul lui Schinu Tudor în beneficiul lui Mititelu Maria a sumei de 50 000 lei, precum și cheltuielile de judecată pentru acordarea asistenței juridice din contul lui Schinu Tudor în beneficiul lui Mititelu Maria în sumă de 5 000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

17. În partea descriptivă a deciziei instanța de apel a menționat că, prima instanță a apreciat, prin prisma art.101 Cod procedură penală, toate probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just a conchis asupra vinovăției inculpatului Schinu Tudor în săvârșit infracțiunilor prevăzute de art.287 alin.(3) și art.151 alin.(4) Cod penal.

În continuare, instanța de apel a reținut că succesoriul victimei Mititelu Maria a înaintat acțiune civilă (f.d.237-239 vol. I) prin care a solicitat încasarea de la inculpat a prejudiciului material cauzat în mărime de 18 056 lei 74 bani și a prejudiciului moral în mărime de 200 000 lei, a sumei de 1 000 lei lunar în beneficiul copiilor minori xxxxx xxxx

și xxxxx xxxxx până la atingerea majoratului acestora și a cheltuielilor de judecată suportate pentru achitarea serviciilor de asistență juridică.

Instanța de apel soluționând acțiunea civilă înaintată de succesorul victimei Mititelu Maria a considerat că acțiunea civilă în partea reparării prejudiciului material, conform art.225 alin.(3) Cod de procedură penală urmează a fi admisă în principiu, iar asupra cuantumului despăgubirilor urmează să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile prin administrarea probelor. În acest sens a reținut concluzia primei instanțe potrivit căreia, reieșind din probele prezentate de către instanța de către succesorul victimei Mititelu Maria care demonstrează cheltuielile suportate în rezultatul acțiunilor infracționale cauzate de către inculpat, instanța este în imposibilitate de a stabili suma concretă a despăgubirilor.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că prin infracțiunea săvârșită de către Schinu Tudor succesorului victimei i-au fost cauzate prejudicii materiale legate de cheltuieli suportate la cumpărarea medicamentelor, prestarea serviciilor medicale și înmormântarea decedatului, însă, dat fiind faptul că probele prezentate de către succesorul victimei trezesc unele incertitudini pentru înlăturarea cărora nu ar fi justificată amânarea examinării cauzei în apel, instanța de apel consideră întemeiat de a admite în principiu acest capăt de acțiune, lăsând ca asupra cuantumului despăgubirilor să decidă instanța civilă.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța de apel a ținut cont de gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate și rudelor acesteia, circumstanțele probatoare ale cauzei și datele obiective care certifică acest fapt și anume forma vinovăției (în cazul dat manifestată sub formă de intenție directă) a persoanei care a cauzat prejudiciul. Astfel, conform prevederilor art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, instanța de apel a considerat, că impunerea inculpatului la plata unei despăgubiri în sumă de 20 000 lei va constitui o satisfacție echitabilă, pe măsură să compenseze rudelor decedatului suferințele de ordin moral.

Totodată, instanța de apel a reținut că mărimea prejudiciului moral solicitat de către succesorul victimei Mititelu Maria în cuantum de 200 000 lei, nu a fost dovedit în cuantumul cerut, și mai mult, a ținut cont de faptul că acesta fără îndoială a avut de suferit și moral în urma acțiunilor ilegale ale inculpatului prin faptul că a avut stări de stres, suferințe psihice provocate de decesul rudei apropiate, însă instanța de apel a considerat că mărimea prejudiciului moral pretins de succesorul victimei în sumă de 200 000 lei este exagerat de mare, ținând cont de suferințele psihice care i-a fost provocate succesorului victimei în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului. O recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat de succesorul victimei în opinia instanței de apel constituie echivalentul sumei de 50 000 lei.

În privința cheltuielilor judiciare, instanța de apel a notat că potrivit bonului de plată seria ES nr.745870 din 15.07. 2013 (f.d.251 vol. I) a fost confirmat că succesorul victimei Mititelu Maria a suportat cheltuieli în mărime de 5 000 lei pentru acordarea serviciilor de asistență juridică.

Prin urmare, instanța de apel a considerat de a încasa, din contul inculpatul Schinu Tudor cheltuielile judiciare suportate în legătură cu serviciile de asistență juridică suportate de succesorul victimei Mititelu Maria.

18. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, au atacat-o cu recurs ordinar succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul D. Reșetilov în interesele succesorului părții vătămate.

18.1. Succesorul părții vătămate Mititelu Maria, solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă și dispunerea rejudecării cauzei în această parte cu pronunțarea unei hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă.

În motivarea recursului, recurenta invocă că instanța de apel la o nouă judecare nu a luat în considerație cerințele Curții Supreme de Justiție indicate în decizia Colegiului penal din 30 mai 2017, respectiv instanța de apel nu a examinat minuțios aspectele de fapt și de drept privind acțiunea civilă, expuse de către succesorul părții vătămate.

Recurenta, mai indică că instanța de apel neîntemeiat nu a soluționat acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Mititelu Maria indicând că „*probele prezentate de către succesorul victimei trezesc unele incertitudini*”, ceea ce de fapt se remarcă că această concluzii ale instanței de apel este eronată și absurdă.

De asemenea, recurenta menționează că prejudiciul moral încasat de instanța de apel din contul inculpatului în mărime de 50 000 lei, este în quantum mic, pentru prejudiciile cauzate familiei părții vătămate de către inculpat, mărimea prejudiciului moral solicitat în quantum de 200 000 lei, nu este doar pentru sine, dar urmează a fi încasată în contul copiilor minori și soției ai victimei, care au rămas fără tată și soț, care le era întreținătorul lor.

În concluzie, recurenta conchide că instanța de apel a adoptat o decizie ilegală și neîntemeiată, care nu corespunde prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

În drept, recurenta își întemeiază argumentele pe temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

18.2. Avocatul D. Reșetilov în interesele succesorului părții vătămate a declarat recurs, în care indică argumente identice cu cele din recursul succesorului părții vătămate, solicitând casarea deciziei instanței de apel în latura civilă și dispunerea rejudecării cauzei în această parte cu pronunțarea unei hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă.

19. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate de succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul acesteia Reșetilov Dorin, menționând că acestea urmează a fi admise în partea laturii civile.

20. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre dacă nu se agravează situația condamnatului.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total sau parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Având în vedere că, la caz, sunt declarate două cereri de recurs ordinar depuse de succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul acesteia Reșetilov Dorin, invocând

temeiuri similare de casare a deciziei instanței de apel, drept urmare în contextul ce urmează Colegiul penal, cumulându-le, se va referi asupra acestora.

Reieșind din conținutul cererilor de recurs declarate în cauza dată, se constată că titularii acestora, critică decizia instanței de apel doar în latura civilă a acesteia.

Așadar, cu referire la soluționarea acțiunii civile în procesul penal, Colegiul lărgit, reieșind din materialele cauzei, constată că instanța de apel a adoptat o soluție greșită în partea încasării despăgubirilor pentru prejudiciul moral, reieșind din motivele ce urmează.

Potrivit deciziei, instanța de apel judecând cauza, a dispus admiterea parțială a acțiunii civile, cu dispunerea încasării de la Schinu Tudor în beneficiul lui Mititelu Maria a prejudiciului moral în cuantum de 50 000 lei, pe când partea civilă, în acțiunea sa a solicitat instanței acordarea sumei de 200 000 lei, ca recompensă pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune.

În procesul penal acțiunea civilă este o modalitate de reparare a prejudiciului cauzat prin infracțiune. Pentru exercitarea acțiunii civile în procesul penal sunt necesare anumite condiții. În primul rând este necesar de constatat că infracțiunea a provocat un prejudiciu. Prejudiciul trebuie să fie material, moral sau fizic. Legătura de cauzalitate între infracțiunea săvârșită și prejudiciul reclamat - o altă condiție de exercitare a acțiunii civile. Pentru a se putea pretinde repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, se cere ca acesta să fie cert. Caracterul cert al prejudiciului înseamnă că acesta este un prejudiciu sigur, s-a produs în realitate, poate fi evaluat.

În acest sens, este de reținut că potrivit prevederilor art.219 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin:

1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală;

2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate;

3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală;

4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Astfel, se remarcă că acțiunea civilă poate fi înaintată în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești și aceasta poate fi înaintată în numele persoanei fizice sau juridice de către reprezentanții părților vătămate recunoscute ca părți civile în procesul penal, prin ordonanța organului de urmărire penală ori prin încheierea instanței de judecată, care judecă cauza ca prima instanță.

Din materialele dosarului, se constată că, prin ordonanța de recunoaștere în calitate de succesori al părții vătămate din 24 aprilie 2013, Mititelu Maria, care este sora defunctului D. Bandrabulea, decedat în rezultatul acțiunilor infracționale săvârșite de Schinu Tudor, a fost recunoscută în calitate de succesor a defunctului.

În conformitate cu prevederile art.220 alin.(1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.

Potrivit dispoziției art.221 alin.(1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se înaintează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești.

Aliniatul (2) al aceleiași norme procesual-penale prevede că, acțiunea civilă se înaintează față de bănuț, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului.

Repararea prejudiciilor morale în caz de deces este o modalitate distinctă. Aceasta constă în dreptul persoanelor apropiate victimei decedate la repararea propriului lor prejudiciu afectiv, care constă în lezarea sentimentelor de afecțiune.

În caz de deces al victimei în urma unei infracțiuni, acțiunea civilă privind repararea daunei morale poate fi intentată de către persoanele fizice cărora le-au fost cauzate prejudicii morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Față de cele ce preced, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daune materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În acest scop, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, în cazul infracțiunilor contra persoanei, soldate cu decesul victimei, este necesar să fie luate în considerare suferințele fizice și morale, care au fost cauzate prin fapta infracțională săvârșită de inculpat, precum și toate consecințele acesteia.

Mai mult ca atât, pe aceiași cale de considerente, se enunță că potrivit art.1422 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral, adică careva suferințe psihice prin faptele infracționale ale unei persoane, instanța poate obliga vinovatul să repare prejudiciul prin echivalent bănesc. Art.1423 Cod civil prevede că mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit menționează că nu poate accepta soluția instanței de apel prin care s-a dispus încasarea din contul lui Schinu Tudor în beneficiul lui Mititelu Maria a prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei, dat fiind că familia părții vătămate a suferit enorm de pe urma acțiunilor comise de către inculpat, au pierdut o persoană dragă, iar suma de 50 000 lei, stabilită de către instanța de apel se consideră prea mică, inechitabilă și neproportională suferințelor morale trăite de către familia defunctului.

În asemenea circumstanțe, instanța de recurs consideră că quantumul daunei morale cauzate succesorului părții vătămate urmează a fi valorificat în suma de 150 000 lei. Or,

trasarea acestei concluzii, a avut la bază niște argumente temeinice și relevante, care cad sub incidența nemijlocită a circumstanțelor cauzei date.

În consecință, Colegiul lărgit consideră că recursurile ordinare declarate urmează a fi admise, cu casarea în partea laturii civile decizia instanței de apel, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă parțial acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Mititelu Maria, cu dispunerea încasării din contul inculpatului Schinu Tudor în beneficiul lui Mititelu Maria, prejudiciul moral echitabil în mărime de 150 000 lei.

21. În conformitate cu art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de către succesorul părții vătămate Mititelu Maria și avocatul Reșetilov Dorin în interesele succesorului părții vătămate Mititelu Maria, casează parțial, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, în cauza penală privindu-l pe Schinu Tudor xxxx, în partea încasării despăgubirilor pentru prejudiciul moral, rejudecă cauza în această parte și pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează:

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Mititelu Maria se admite parțial, cu dispunerea încasării de la Schinu Tudor xxxx în beneficiul succesorului părții vătămate Mititelu Maria a despăgubirilor pentru prejudiciul moral în mărime de 150 000 (o sută cincizeci mii) lei.

În rest, celelalte dispoziții ale deciziei se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 18 mai 2018.

Președinte

Anatolie Țurcan

Judecători

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Nina Vascan